

בענין חוקות הגוים - שיעור 489

I. גדרי האיסור

(א) עיין ביראים (ש"ג) שפירש שהגוים שהוזכרו באיסור זה שהם שבע האומות ומצרים כלבד שכתב ולא תעשה כמעשיהם (שמות כ"ג - כ"ג-כ"ד ויקרא י"ח - ג) ויש שכתבו שהוא הדין בכל שאר הגוים (החינוך מלוה רס"ז)

(ב) יש שכתב שלא נאמר לאו זה אלא על החוקות שהורגלו בהם הגוים לשם דתם וחכמים פירשו כל מה שהיתה קבלה בידם שהוא מחוקותיהם ואין להוסיף עליהם (בית יוסף יו"ד סוס"י קט"ח) ויש אומרים ה"ה בכל מנהגי הגוים שנתחדשו בכל הזמנים (ב"ח קט"ח)

(ג) ויש שכתבו שאיסור זה נאמר בשני אופנים האחד הוא בדברים שאין טעמם נגלה כגון דברים תמוהים או דברי ניהוש שמנו חכמים בכלל דרכי האמורי וזה לשון חוקת העמים והשני הוא בדברים שיש בהם משום פריצות (תוספות ע"ז י"ח. ד"ה ויא) ויש מן הראשונים דסוברים שעיקר האיסור אינו אלא בדברים שהם לעבודה זרה שלא ידמה להם בדברים המיוחדים לכומרים אלא שהדבר מתפשט מדברי סופרים להרבה דברים שאינם ממין זה (ר"ן סנהדרין ל"ז:) ויש שכתבו בדעת הראשונים שמן התורה אינו אסור אלא בעושה להתדמות וחכמים גזרו אף באינו עושה להתדמות ושדברים שמנו חכמים בכלל חוקות הגוים אסורים מן התורה אף באינו עושה להתדמות (שו"ת דברי חיים שהוצא זאליקלופדיה תלמודית)

II. השאלות בענין ובחוקותיהם לא תלכו (ויקרא י"ח - ג)

(א) לשלוח סל של פירות וכדומה להאבלים - עיין באג"מ (יו"ד ז - קס"ח) דאין בזה איסור חוקות הגוים (ע) דאין בזה פריצות (ב) וגם לא שייך לחוקי אמונתם (ג) וגם אינו חק בעלמא בלא טעם (דרכי אמורי) והוא רק להראות רעות וידידות ולכן להרמ"א (יו"ד קט"ח) מותר ועוד דכשעושין זה מצד עצמם דאפילו להגר"א (ז) מותר מ"מ למעשה ודאי אין לעשות דבר שפסקו דורות שלפנינו מלעשות

(ב) אם יש איסור משום ע"ז באכילת תרנגול הודו בטיינקסגוינג עיין באג"מ (ה) - כ - ו) שכתב דמי שאמר שיש איסור ע"ז על אכילת תרנגול הודו ביום האיד דטענקסגוינג והוא בגדר יהרג ואל יעבר לא ידע דינו דיהרג ואל יעבר שגם על שתית יי"נ ממש שנתנסך ממש לעכו"ם אין איסור אלא על לאו דמאכלות אסורות (רמב"ם מאכלות אסורות פי"ח) ואם יש בזה איסור ובחוקותיהם לא תלכו או דרכי האמורי עיין בתוספות (ע"ז י"ח. ד"ה ויא) שכתב בשם הר"י דתרי גווי חוקה הו' אחד שעושין לשם חוק לעבודת כוכבים ואחד שעושין לשם דעת הבל ושטות שלהם בלא טעם חשוב ויש אומרים שזה נחשב לדרכי האמורי (אג"מ יו"ד ז - י"ז) ובשתיהם יש איסור ובחוקותיהם לא תלכו (ויקרא י"ח - ג) אמנם הר"ן (ע"ז) חלק על התוספות וכתב שדברים של הבל ושטות שלהם אינם אסורים אם הם דברים של טעם לפי דעתם ועיין ברמ"א (יו"ד קט"ח - ה) שהכריע כשיטת הר"ן והגר"א (ע"ז) החמיר וכתב דיש איסור בכל מנהגי הגוים אפילו אם אינם מנהג דת ואפילו בדברים של טעם ועיין באג"מ (יו"ד ז - י"ז) דכתב דלקבוע עשיית מעשים בשביל דבר שאינו חשוב לידע ולזכור זה הוא עצמו דרכי האמורי לכוונת הרמ"א (הג"ל ע"ז) ואיכא בזה האיסור ובחוקותיהם לא תלכו איכרא כתב דאפשר להקל דכיון שאין עושין זה מצד שייכות לדת ושום ע"ז שבעולם אין בזה משום ובחוקותיהם לא תלכו והוא נוטה יותר לאיסור וע"ע באג"מ (יו"ד ז - י"ח - ד) שנוטה שם להקל וכתב (יו"ד ז - י"ז) דאין סתירה בדבר ולמעשה נוטה יותר לאסור ואבאר

(ג) לגדל שער כנגד פניו שנקרא שעופ הוא האיסור בלורית (יו"ד קט"ח - ה) ועובר הלאו של ובחוקותיהם לא תלכו לדעת הרמב"ם (הב"ח והט"ז והפרישה ושו"ת קרן דוד סימן י) ועוד חוצץ בתפילין של ראש (מחצית השקל כ"ז - ז) וברכתו לבטלה מ"מ דעת רוב הפוסקים כדעת רש"י והב"י שאין איסור בלורית שייך כנגד פניו וכל שכן אם עושה כן רק לנוי וליופי (שו"ת יחזה דעת ז - ז)

(ד) לענין גילוח הזקן - עיין באג"מ (יו"ד ז - ס"ח) שמשמע שאין חוששין כלל לאיסור

של חוקות הגוים וכתב דמשום לא ילבש גבר כלי אשה ג"כ אין לחוש דהאיסור הוא שלא יעשה כמעשה שעושות הנשים והן לא עושין גילוח הזקן ורק העברת שער בית השחי ובית הערוה יש איסור וע"ע בשו"ע (ש"מ - ה)

(ה) **צביעת השער** ג"כ אין בו איסור חוקות הגוים ועוד דאם לא עשה זה ליפוי אלא כדי שיקבלוהו למשרה וכשליכא איסור אונאה יש להתיר ועיין בש"ך (י"ד קפ"ז - ז) דאם הוא רק דבר אחד ונראה עוד כאיש אין איסור לא ילבש ודעת הכ"ח שאסור דוקא אם עושה כן רק להתדמנות וע"ע בשו"ע (ש"מ - ה)

(ו) **יש שכתבו דאשה היוצאת וראשה פרוע** ואפילו בפאה נכרית כדרך הגוים הוי בכלל הלאו של חוקות הגוים (שו"ת יביע אומר ה)

(ז) **המכנה עצמו בשם של גוים** יש מן האחרונים שכתב שיש בו איסור משום חוקות הגוים (שו"ת מהר"ם שיק י"ד קס"ה) ויש שכתב שדוקא אם מכנה עצמו בשם של גוים אסור אבל אם מתרגם שמו העברי ללשון אחרת מותר (שו"ת צפנת פענח רע"ה)

(ח) **מנהג כפרות** אסור משום חשש דרכי האמורי (שו"ת הרשב"א ש"ס ושו"ע תכ"ה - ה) אמנם מנהג העולם לעשות כפרות בערב יום הכפורים (רמ"א ש"ס)

(ט) **עשיית חופה תחת הגג** כגון בבית הכנסת עיין ברמ"א (סה"ט ס"ה - ה) די"א לעשות החופה תחת השמים לסימן טוב שיהא זרעם ככוכבי השמים ועיין באג"מ (סה"ט ה - ז"ס) דאין זה תקנת חכמים ולא מיקרי עבריינא והוא רק לסימן ברכה והחת"ס (ז"ח) חשש לרפפארמער שרצו לעקור מנהגינו ועוד אין צריך להקפיד על תחלת החודש לנישואין (אג"מ)

(י) **בגדי פריצות לנשים** חוץ מאיסור של פריצות אפשר דיש עוד איסור של חוקות הגוים (אג"מ י"ד ה - פ"ה) אמנם מותר לאיש שנהג ללבוש בגדי ארוכים שהם יותר צנועים לשנות לבגדי קצרים שגם הם בגדי יהודים

(יא) **הב"ח** (קט"ח) כתב שיהיו ישראל מובדלים מן הגוים בדיבור ורובם המתירים ולכולי עלמא רק דברים כשרים ולא נוולים

(יב) **מסיבות שנהגו הגוים בסוף שנתם במשרדים** שמעתי מרב דוד פיינשטיין שאם צריך להיות שם מותר להכנס אבל רק לפי שעה

(יג) **בדבר לעשות איזה שמחה בימי חג של נכרים** עיין באג"מ (סה"ט ז - י"ג ד"ה וזכר) דאם הוא חג מצד אמונתם אם בכוונה מחמת שהוא יום איד אסור מדינא ואם בלא כוונה יש לאסור מצד מראית העין וסעודת מצוה כמילה ופדה"ב יש לעשות שהיא סעודה המחוייבות אבל סעודת בר מצוה ונישואין יש לקבוע לכתחלה על יום אחר (משמע אפילו הוא בו ביום)

(יד) **אם יש איסור דובחוקותיהם לא תלכו בישיבה באפיס בגלוי הראש** עיין באג"מ (י"ד ד - י"ה ג - ג) דאם א"א להשיג משרה לפרנסתו אם ילך מכוסה ראשו רשאי לקבל משרה זו ואין חילוק בכוונת ההנהלה מאחר שליכא איסור ממש דאף אלו שאין מאמינים בשום דבר הולכין בראש מגולה משום שכן ניחא להו להנאת גופם ולכן לא שייך לאסור זה משום הלאו דובחוקותיהם לא תלכו

(טו) **אם יש איסור דובחוקותיהם לא תלכו בהליכה לטיאטרון ואצטדיון** שמשחקים בספארט עיין באג"מ (י"ד ד - י"ה ה - ה) דדוקא כשהוא חק להעכו"ם לעשות איזה דבר בעלמא אף דברים בעלמא שלא ידוע טעמם כדאיתא ברמ"א (י"ד קט"ח - ה) יש לאסור אבל רוב המדינות שבהן נמצאים טיאטריאות ואיצטדיאות לא שייך להלאו דובחוקותיהם לא תלכו אלא הם מאיסור ליצנות וביטול תורה גם עוד איסור גדול יש דמגרי יצה"ר של עריות בנפשיה דרוכין בהן דברי ניבול פה והפתה לעריות

(טז) **השתמשות בבול דואר (postage stamps) שנכתב עליהם מעניני חקות הגוים** עיין בשיעור 288 (III)

(יז) **אם מותר לשלוח מתנות לעכו"ם ביום חגם** עיין בשיעור 288 (V)